

V prvních dnech tantrické praxe jsem si vyměřil prostor, v němž bude mít tantra význam. Uvědomil jsem si, že prostor je okamžik. Okamžik je situace, která je problematická. Situace je forma, v níž se mi okamžik odhaluje, problémem je můj úsudek. Pokud je reakce přiměřená akci, ovládl jsem situaci, jsem tantrik. Nemusí se to ale povést. Může se stát, že budu reagovat příliš rychle, příliš pomalu, příliš slabě, příliš silně. Tantra je umění správných reakcí. Při hře, v lásce, ve smutku, v nadšení, v touze. Všude.

Popsal jsem Mistrovi hru, jíž se u nás říká házená. Tak se mi jeví život, řekl jsem. Hřiště je stávající okamžik, míč je výzva, problém je, co s ní udělat. Vysvětlil jsem mu jednoduchou podstatu hry: hráč musí vzít protihráči míč a hodit jej do brány tak, aby ho brankář nechytil.

Po krátkém přemýšlení se jeho obličej rozzářil, vstal, sepjál ruce a uklonil se a poděkoval mi. Odvedl mě k nádvoří na jižní straně skály. Cestou přibral ještě Henryho Napoleona a Švýcara Manfreda. Na nádvoří se postavil před nás a prohlásil: „Budeme hrát házenou.“

Když jsme si ho začali nevěřičně prohlížet, dodal: „Míč nevidíme. Můžeme si ho ale představit. Nakonec zjistíme, že míč vlastně neexistuje nikdy, vždy je to jen něco, co si představujeme.“

Otočil se ke mně. „Popsal jsi tantru jako umění ovládnout okamžik. To se mi líbí. Tantra je házená s neviditelným míčem. Teď uvidíme, kdo z vás je mistr.“

Zul si sandály. Jeden položil na zem před zeď na okraji nádvoří. Udělal tři kroky a položil na zem i druhý. Potom se postavil do středu. „To je brána a já jsem brankář. Vy jste hráči.“

Rozkročil se a čekal na „míč“.

Když viděl naše pochybovačné obličejce, nahlas se zasmál. „Vždyť házenou umíte. Hráli jste ji na základní škole.“

Odpověděli jsme, že ta naše má odlišná pravidla; to, co nám ukazuje on, je něco úplně jiného.

Narovnal se.

„To není tantra, pánové. Řekli jsme, že reakce musí odpovídat akci. První zásada: pravidla hry jsou pokaždé jiná. Nemusejí být, ale každou chvíli se můžou změnit. Pokud stojíte tvrdohlavě jako pařezy a věříte, že jste výjimeční a všechno se musí přizpůsobit vám, prohráli jste. Běh života je neúprosný. Vy mu zkoušíte vnutit své zvyky, smlouvat s ním. To ale není možné. Váš odpor, pánové, není odpovídající reakcí. Nutná je rafinovanost, otevřenost, připravenost na každou situaci. Musíte se vyprázdnit. Tím nechci říct, že musíte zapomenout své znalosti. Myslím to tak, že je nesmíte používat jako ochrannou zeď, musíte je zatlačit do pozadí a předstoupit před ně nevinní a nazí. Když přijdete na to, co je před vámi, zkušenost vám pomůže; jinak vám bude k ničemu. Protože se pravidla hry neustále mění, je nutné bleskově vyhodnotit situaci; jinak budete reagovat hloupě a slepě. Začneme?“

Znovu se rozkročil a čekal na „míč“.

Domluvili jsme se pohledem; Manfred vzal „míč“, poslal ho na Henryho, který s ním několikrát zadřibloval, přihrál ho mně a já potom Manfredovi, jenž se bleskově otočil a hodil ho na Mistra – brankáře. Ten ho odrazil do středu nádvoří. A tak dále. Už po několika minutách jsme toho měli dost a vysvětlili mu, že to není pořádná hra, protože nemáme míč.

„Tak vy nemáte míč,“ prohlásil a vylezl z brány. „Teď budeš dělat brankáře ty,“ řekl.

Postavil jsem se mezi dva sandály. Mistr sebral „míč“ a hodil jej Henrymu. Henry ho přihrál Manfredovi, který s ním nějakou dobu dribloval, potom se ke mně rozběhl, vyskočil do vzduchu a zamířil do pravého rohu; natáhl jsem se napravo, ale ve stejnou chvíli vystřelil Manfred k levému rohu.

„Gól,“ zakřičel Mistr a přišel blíž. „Co se stane, když vidíš problém tam, kde není? Míč šel nalevo a ty doprava. Balon sice nemáme, ale všichni viděli, jak šel nalevo a ty doprava. Použil jsi energii a vrhnul ses špatným směrem. To není tantra. Útočník věděl, co chceš udělat. Reagoval jsi dřív, než se protivník rozhodl, co udělá. Zkus to znovu. Počkej si, nemusíš se bát, že něco zmeškáš. Nemysli na svou reakci; věnuj pozornost útočníkovi. Sleduj ho klidně a soustředěně. Skoč až potom, co se jeho ruka vymrští.“

Manfred se znovu rozběhl proti mně. Zapomněl jsem na sebe a na své rozhodnutí, že míč zastavím. Zaměřil jsem se na Manfreda, následoval jeho pohyby tak klidně, jako by mi bylo úplně jedno, jestli střelu chytím, nebo ne. Když se vznesl do vzduchu, viděl jsem (spíš vnímal, než viděl), že se ještě rozmýšlí, že hledá díru; zvedl pravou ruku a zamířil

do pravého rohu, potom si míč přehodil do levé ruky a vystřelil směrem doleva; zastavil jsem ho pohybem, který byl zdánlivě snadný; bez jakékoliv ztráty energie.

„Co jsi udělal?“ došlápl si Mistr na Manfreda. „Odkryl jsi své záměry. Věděl jsi, že je brankář tentokrát připraven a že ho tak snadno neoblafeš. To tě zmátlo a srazilo ti sebevědomí. V obavě, že zklameš, jsi toužil uspět za každou cenu a s přehnaným úsilím ses chytil všeho, co ti přišlo pod ruku. Nešel jsi přímo, jako opilec ses potácel od kraje ke kraji. Když jsi nakonec vystřelil, nebyl jsi vůbec tam, odkud rána vycházela, házelo to s tebou z jedné strany na druhou. To není tantra. Dokud vybíráš možnost, buď v klidu. Jestli se prozradíš, ještě než budeš vědět, co máš v úmyslu, a potom ve skoku vybereš cíl, unikne ti. Když zaútočíš, máš v duchu místo na jednu jedinou myšlenku. Jestli napoprvé mineš, promarnil jsi svou příležitost. Zkus to ještě ty,“ řekl Henrymu.

Henry Napoleon popadl „míč“ a začal si s ním hrát. Vyhodil ho do vzduchu, natáhl se po něm a zase ho chytil. Otočil se a vykopl ho patou nad hlavu, střídavě jednou a potom druhou rukou jím dribloval o zem, točil jím na špičce prstu jako cirkusový žonglér, přehazoval si ho přes rameno a kolem zad. Potom se nahnul dozadu, zdvihl pravici, zamířil do pravého rohu brány a natáhl se proti mně. Vyrazil jsem doprava a v letu viděl, jak si Henry přehodil míč do levé ruky; když jsem dopadl na tvrdou zem, hrál si s ním jako předtím. Manfred i Mistr se hlasitě zasmáli.

Celý potlučený a červený studem jsem se vrátil do brány, pevně rozhodnutý, že už se zesměšnit nenechám. Henry Napoleon bezstarostně dribloval pravou rukou a svrchu mě

pozoroval. Najednou se skrčil a chystal se vymrštit na mne míč oběma rukama; trhl jsem sebou a připravil se na střelu, ale Henry si to rozmyslel. Pět minut si ze mě utahoval, hrozil, že na mě vystřelí, rozbíhal se, vyskakoval přede mnou, mířil hned do jednoho, hned do druhého rohu a v poslední chvíli se stáhl. Já jsem sebou cukal a běhal ze strany na stranu, čím dál víc naštvaný a strhaný. Nakonec se ke mně otočil zády a ledabylým pohybem ruky přes rameno skóroval.

„Výborně,“ pochválil ho Mistr. „To je tantra.“

Přišel ke mně a sarkasticky si mě přeměřil pohledem. „Ty jsi nám ukázal, co tantra není. Jsi tak utahaný, že sotva stojíš na nohou. Neuvěřitelné. Výzva byla jen jedna, ale byl jsi už příliš unavený, abys na ni mohl reagovat. Zato ses hnal za stíny, planými hrozbami, výplody vlastní fantazie. Jestli takhle hraješ hru života, zhroutíš se. A teď ty,“ otočil se k Henrymu.

Henry se postavil do brány. Pocítil jsem touhu všechno mu vrátit. Ponížil mě a připadalo mi, že záměrně a s požitkem; začal ve mně kypět vztek. Přehazoval jsem si imaginární míč z ruky do ruky, přes hlavu, odrážel jej patou a zpátky si ho kopal přes ramena do rukou, dribloval jsem s ním zleva doprava a zase zpátky, v kruzích a křížem krážem.

Henry mě nezaujatě pozoroval. Nebyl ani trochu strnulý, stál, jako by mu bylo úplně jedno, jestli střelu chytí. To mě zmátlo. A rozčílilo. Byl jsem tím vzteklejší, čím víc mi pomstychtivost připadala dětinská. Upadl jsem do stavu emocionální paralýzy; nedokázal jsem nic udělat, protože jakákoliv forma útoku by byla pomstychtivá. Zlost vystřídalo zoufalství, potom zuřivost, a já jsem vystřelil přímo

na Henryho, jako bych doufal, že ho tak silná rána srazí k zemi. Vyrazil míč sotva viditelným pohybem zápěstí.

„Udělal jsi dvě chyby,“ vyčetl mi Mistr. „Byl jsi našťvaný, ale zdálo se ti to hloupé, a proto jsi ten pocit zkoušel potlačit. Protože se ti to nedařilo, snažil ses ho skrývat, což je přetvařování, a každé přetvařování je zneužití energie. Když jsi rozzlobený, buď rozzlobený. Hněv je energie. Ale ovládej se. Vztek nepotřebuje akci. Jestli mu podlehneš, ztratil jsi svobodu; reakce už není tvoje, místo toho odpovídá zlost. Agrese rodí agresi, stupňuje konflikt. To není tantra. Tantrik je pánem okamžiku. Jak chceš ovládnout protivníka, když nedokážeš ovládnout sám sebe?“

„Pro dnešek to stačí,“ řekl a obul si sandály. Beze slova odcházel ke vstupu do podzemní chodby.

Henry se sehnul, sebral imaginární míč a vystřelil ho po něm.

A pak se stalo něco, nač nikdy nezapomenu. Mistr se bleskurychle otočil, neexistující balon chytil a hodil ho po mně. Trefil mě do břicha. Bolelo to, ta rána mě úplně odhodila stranou.

Mistr se uklonil a zmizel v tunelu.